

Divadla pod křídly Sokola

Přehlídka amatérských divadel hrajících při tělocvičných jednotách České obce sokolské dosáhly desátého ročníku: počet účinkujících souborů dostoupil padesátky a počet představení 150. Záměrně se hraje mimo centra v klasických sokolovnách s jevišti, pokaždé **v Lázních Toušeni** a je-li třeba, navíc také v Boskovicích nebo i jinde. Letošních dvanáct souborů se vešlo do dvou víkendů na soutoku Labe a Jizery.

Cílem přehlídky, u jejíchž základů stáli v roce 2000 PhDr. *Otto Smrček*, CSc., RNDr. *Jan Králík*, CSc. a Mgr. *Jan Čumpelík*, není soutěž, ale podpora a odborná pomoc sokolským amatérům všech úrovní od začínajících po velmi zkušené. Dramaturgie vzniká nabídkou a ta zase místní poptávkou, což letos vyústilo ve čtyři pohádky, šest komedií, jednu revui a jedno drama. Jako u amatérů vždy, také zde se našly chvíle, kdy padal řemen, kdy měli režiséři raději škrtnat a pevněji držet temporytmus, ale neméně často se objevovaly i zřetelně talentované nápady a výkony. V obou přehlídkových víkendech probíhaly souběžně tvůrčí dílny práce s textem, s jevištní řečí, s pohybem a jevištní technikou. Jejich lektory byli Ing. *Dušan Müller*, MgA. *Pavλίna Schejbalová*, Mgr. *Anna Müllerová*, Ing. *Luboš Jakub* a režisér *Filip Müller*. Tvůrčí dílny pro mnohé amatéry otevíraly jedinečnou příležitost k postupu o krok vpřed přímým pracovním kontaktem s profesionály. Jinak bezprostřední dotek s profesionálními nároky zprostředkovali souborům lektori při společných rozborech po každém představení: letos Mgr. *Lenka Lázňovská*, *Milan Špale*, *Bohumil Gondík* a *Filip Müller*. Nešlo o kritiku, ale o kontext, zasvěcenost a náročnost pohledu, o základní pomocné rady a návody, kudy a jak příště lépe. Vzhůru lze stoupat z každé úrovně.

Přehlídku tradičně zahajuje – mimo oficiální program – návštěva toušeňského hřbitova s položením květin na hroby zakladatelů a předních osobností místního amatérského divadla: řídicího učitele *Bedřicha Kautského*,

armádního generála *Tomáše Sedláčka*, prvního sokolského nositele Zlatého odznaku J. K. Tyla *Václava Shrbeného* a herců *Táni Špačkové* a *Petra Kosljara*.

Úvodní inscenace **Balady z hadrů** V+W (Divadlo pod Petřínem, Kampa) moudře nahradila dobově vázané pasáže dalšími písničkami Jaroslava Ježka, doprovázenými živou hudbou, a pro vsunutou nadčasovou předscénu objevila pozoruhodně dobré představitele *Milana Špaleho* a *Pavla Urbana*. Ovšem i ve hře samé přicházejí ke slovu další přesvědčiví herci, zejména *Tomáš Bartáček*, a jistá ruka režie *Bohumila Gondíka*.

Pro jeviště nesnadné drama Jaroslava Havlíčka **Petrolejové lampy** (Divadlo v Roztocké, Jilemnice) našli inscenátoři v dějišti předlohy sugestivní jevištní podobu nejen citlivou režii *Lucie Václové*, ale především díky přesným typům a zaujatým výkonům hlavních postav *Magdalény Jarošové* v roli Štěpky Kiliánové a *Tomáše Václa* v roli Pavla Maliny. Jednolitost dojmu umocňovaly kostýmy, vzdušná scéna, světlo, scénická hudba a poetické, vždy logické detaily gest i v druhém plánu postav.

Rozpětí přístupů a dosahovaných úrovní v převažujících žánrech bylo ještě širší. V pohádkách od pohybové variace na playback filmu Oldřicha Lipského **At' žijí duchové!** (Soubor divadelních ochotníků, Dolní Životice) s výbornými výkony hrajícího režiséra a *Matěje Nováka* a herce *Ondry Doležala* přes klasické čertovské motivy *Václava Tomšovského* **Jak se čerti ženili** (Divadelní soubor, Nové Veselí) v režii *Jany Stehlíkové*, se suverénními herci *Davidem Zaťkem* a *Kryštofem Benešem*, a živou prací s dětským publikem v pohádce Ludmily Noskové **O princezně Růžičce** (Divadelní spolek J. K. Tyl, Rokycany) v režii *Hany Karlové*, s herecky jistým *Dušanem Světlíkem* a hřmotným *Michalem Gärtnerem*, po střet dneška s pohádkovým světem *Evy Schwarzové* **Na skok do pohádky** (Divadelní soubor Jana Lišky, Třešť), kde nejvíce zaujal všestranně talentovaný *Vítězslav Procházka*. Jakmile se v pohádce objevila lyrika, dětské publikum ztichlo. A když zápletka dobře dopadla, jásalo. Tak to má být. Režiovala *Anna Fencíková*.

Žánr komedie má úlohu mnohem náročnější, ale pokud se povede, získá neméně vděčné ohlasy. K nim přispělo nejen početné místní publikum, přilákané plakátem MgA. *Josefa Jelínka*, ale také vděčné posluchačstvo věrné gardy sokolské jak z ústředí České obce sokolské, tak ze sokolské župy Barákovy.

Vtipně současná psychologická komedie Janky Ryšánek Schmiedtové a Michaely Doležalové **Vzpoura nevěst** (Divadlo Dámská šatna, Kroměříž) byla postavena na kontrastních hereckých typech, schopných předvést i víc než jen jevištní exhibici. V režii *Lukáše Palečka* excelovaly všechny herečky a *Jakub Matulík*. Téměř znárodnělý **Záskok** Járy Cimrmana (Dobrovolný herecký spolek Blaníci, Louňovice pod Blaníkem) vždy sváděl k nápodobě originálu, ale inteligentní herci, zvláště *Vít Bartoš* a *Václav Fejtek*, to příliš dobře věděli, úspěšně krotili a pro řadu míst našli vlastní uchopení. Karikatura detektivek od Jana Váchy **Madam Colombová zasahuje** (Divadelní soubor Maska, Česká Skalice) by sice v režii *Evy Schwarzové* snesla ještě více jevištní nadsázky, ale leccos vyvážila hravou drobnokresbou i malých rolí, z nichž vynikal *Petr Fejfar*. Mnohvrstevná situační komedie Antonína Procházky **Přes přísný zákaz dotýká se sněhu** (Ochotnický divadelní soubor Podiva, Podivín) se potkala s obětavostí a vervou hereckých výkonů i s režijní nápaditostí *Miroslava Ustohala*. Jeviště jiskřilo zápallem, který snadno přeskakoval na diváky zvláště díky suverénnímu *Stanislavu Machovskému*, *Dagmar Mačicové* a *Miroslavu Ustohalovi* ml.

První ze dvou francouzských komedií **Mátový, nebo s citronem?** od Particka a Danielly Haudecoueurových (Divadelní soubor Ledříček, Klášterec nad Orlicí) obsahuje úskalí trojího různého uchopení téže frašky, ale vtipné režii *Václava Štefka* a nadaným hercům *Ladislavu Duškovi*, *Simoně Šenkýřové* a *Davidu Ficnerovi* nabízí příležitost předvést v jediném večeru hned tři podoby amatérského umu. Herci i diváci se zaslouženě bavili. Závěrečnou francouzskou komedii Marca Camolettiho **Na správné adrese** (Soubor ochotníků, Zdiby-Veltěž) postavil vznikající soubor režisérky *Gabriely Sýsové* na odvaze se

předvést a na touze se bavit. Největšího ohlasu dosáhl *Michal Řepa*. I když také zde by bylo co dobrušovat, efekt se brzy dostavil a vytrval až do taneční tečky.

Všecky inscenace by si zasloužily větší spád a ponor do rolí, zřetelnější výslovnost i logičtější gestiku, důslednější pohybovou přípravu a někdy i vytríbenější výtvarný vkus. V souhrnu ale všechny prokázaly živelnou chuť hrát amatérské divadlo a z jeho jeviště šířit vlastními silami radost, zábavu a poučení.

Tradičním doplňkem přehlídky sokolských divadel v Lázních Toušeni je přijetí hostujících souborů starostou městyse Ing. *Luboše Valehracha*, MBA, který poskytuje osobní záštitu. Netradičním doplňkem bylo besední a literární setkání s legendární **Soňou Červenou**, která byla potřetí čestnou předsedkyní sokolské přehlídky a tentokrát navíc sama četla ze své nové knihy *Stýskání zažehnáno*. Druhou představenou knihou byly *Vzpomínky na spořilovské sokolské divadlo* sokolského autora Ing. **Vladimíra Prehlíka**.

Přehlídkovým epilogem bude na podzim vystoupení hostitelského souboru z Lázní Toušeně, hostů z Karasova divadla z Tišnova a nastudování *Našich furiantů* společnými silami herců z několika sokolských jednot pro XVI. všesokolský slet v roce 2018. Spolu s Českou obcí sokolskou, kterou zde zastupovali vzdělavatel doc. RNDr. *Zdeněk Mička*, CSc., a jednatelka vzdělavatelského odboru Mgr. *Kateřina Wágnerová*, podpořily tuto záslužnou přehlídku také městys Lázně Toušeň, jeho základní škola a Ministerstvo kultury.

jvk